

Gyenis Tibor: Faragott homlokzat. Mai magyar fotóművészet 10.

Faur Zsófi–Ráday Galéria, Budapest, 2016

FARKAS ZSUZSA

Faur Zsófia kiadásában megjelent a Mai magyar fotóművészet sorozat tizedik kötete, amely Gyenis Tibor *Faragott homlokzat* című kiállítása katalógusaként debütált. A Hegedűs 2 László-, Gerhes Gábor-, Csozó Gabriella-, Németh Hajnal-, Kudász Gábor Arion-, Szatmári Gergely-, Magyar Ádám- és a két Fabricius Anna-kötet egyedülálló a mai magyar könyvkiadásban.

A katalógusterv Gerhes Gábor munkája, mind a tíz kötet hasonló felépítésű. Az utolsót maga a művész állította össze, az elemző bevezetőt pedig *Tóth Balázs Zoltán*, a kecskeméti Magyar Fotográfiai Múzeum munkatársa írta.

Már több kiváló tanulmány jelent meg Gyenis Tibor konceptuális munkáinak fényképeiről, így elméleti elemzések Hornyik Sándortól és Tatai Erzsébettől. Többen írtak egyes műveinek áttételes és többrétegű jelentésvilágáról. A szerző ebben a tanulmányban

elsősorban a megrendezett látványokra koncentrálna. A korai konceptuális fotográfiák a képzőművészeti akciók szándékosan rossz minőségű dokumentumai. A 90-es évektől változott a helyzet: Gyenis a tájkompozíciót azért hozza létre, hogy lefényképezze, és nagy méretben bemutassa azt. Munkái a fotografikus táblakép kategóriájába tartoznak, egyedi műtárgyainak alkotói aspektusa a rendezői mód, mely szerint a fotográfia fő kifejezőeszköze az exponálás előtti valóság és az utána született kép szerzői manipulációja.

A jellegtelen vidéki tájba állított természetellenes objektumok rámutatnak a képek manipulálhatóságára, s ez újra és újra – más-más aspektusból – megkérdőjelezi a fotográfia vélt objektivitását. Jellemző a művészre az exponálás előtti manipulálás, vagyis megalkotja a sokszor ironikus objektumokat a tájban, majd a felgyújtott képeket vastag falpra kasírozza. Ennek felületét, domborműként kezelve azt, véséssel, metszéssel, kaparással, tépéssel alakítja tovább. Ezek a képek előre eltervezett kompozíciók, melyek rajzolt vázlatok alapján jöttek létre, majd a véséssel egy új mintázatot alakít ki rajtuk, amely közlőről és távolról is másfajta élményt nyújt. A reprodukciókon ezek a finom felületi vibrálások eltűnnek, ezért a képek sokat veszítenek erejükből. A *Parcella* című képnél, mely egy ülő, magát fényképező kapucnis alakot ábrázol, nem észlelhető, hogy a figura reliefszerűen kiemelkedik a felületből. A roncsolás, kaparás, vésés így számos esetben ellentétként, „másfajta” felületként értelmeződik a nyomtatásban.

Gyenis korábbi felvételeinek iróniája, abszurd humora új elemekkel gazdagodott. Egy-egy mű számos kérdést felvet: vajon az említett szelfiző alak miért ül hóesésben, rövidnadrágban a pad mellett, és miért van rajta strandpapucs? Megkérdőjelezi a fényképek értelmezését, sőt akár magáról a képről alkotott elképzeléseket is. A kiállított és a kötetben bemutatott felvételek nagy része 2000 és 2016 között készült.

2008-ban jelent meg a fotóművészeti sorozat első kötete, 2012-ben a kilencedik. Reméljük, hogy következőre nem kell öt évet várni, hiszen annyi tehetséges fiatal alkotó és írástudó van közöttünk.